

9 NGUYÊN TẮC “VÀNG” TRONG GIẢNG DẠY ĐẠI HỌC

NHỮNG NGUYÊN TẮC ĐẠO ĐỨC TRONG GIẢNG DẠY ĐẠI HỌC ĐƯỢC SOCIETY FOR TEACHING AND LEARNING IN HIGHER EDUCATION (STLHE) XÂY DỰNG VÀ NHẬN ĐƯỢC SỰ TÁN THÀNH CỦA NHỮNG NGƯỜI ĐẠT GIẢI THƯỞNG GIÁO DỤC QUỐC GIA 3M. BÀI VIẾT NÀY DO CÁC CÁ NHÂN THAM GIA TÍCH CỰC VÀO HOẠT ĐỘNG GIẢNG DẠY ĐẠI HỌC SOẠN VÀ ĐƯỢC GỬI ĐẾN CÁC GIÁO SƯ ĐẠI HỌC CANADA.

BẢN TIN ĐHQGHN GIỚI THIỆU 9 NGUYÊN TẮC “VÀNG” TRONG GIẢNG DẠY ĐẠI HỌC.

1- NỘI DUNG GIẢNG DẠY

Giảng viên có trách nhiệm duy trì (hay đạt được) mức năng lực hiểu biết về chủ đề môn học, không chỉ trong những lĩnh vực mà người đó quan tâm mà trong tất cả các lĩnh vực liên quan đến những đối tượng hay mục tiêu của khoá học. Tính phù hợp của nội dung khoá học hàm ý rằng những gì thật sự được dạy trong khoá học này là theo đúng những mục tiêu đã được nêu ra và chuẩn bị đầy đủ cho sinh viên theo học các khoá tiếp theo. Tính tiêu biểu của nội dung khoá học hàm ý rằng, đối với các chủ đề có những quan điểm hay những cách giải thích khác nhau thì phải thừa nhận và xem xét các quan điểm có tính chất tiêu biểu. Để đạt

được năng lực về nội dung giảng dạy, giảng viên phải chủ động cập nhật các lĩnh vực nội dung liên quan đến những khoá học mà mình giảng dạy; nắm được nội dung của các khoá học mà sinh viên phải học trước khi theo học khoá này cũng như các khoá học sử dụng khoá học hiện tại như là yêu cầu tiên quyết; và phải cung cấp một lượng phù hợp những kiến thức tiêu biểu về các chủ đề và quan điểm quan trọng.

2 - NĂNG LỰC SỰ PHẠM

Bên cạnh việc hiểu biết về chủ đề môn học, giảng viên còn phải có kiến thức và kĩ năng sự phạm phù hợp, bao gồm khả năng truyền đạt mục tiêu, lựa chọn

thức và kĩ năng phù hợp và tạo ra các cơ hội giáo dục bình đẳng cho các nhóm sinh viên khác nhau. Điều này đòi hỏi giảng viên phải đọc nhiều tài liệu giáo dục tổng quan hay chuyên ngành, tham dự hội thảo, hội nghị và thử nghiệm các phương pháp giảng dạy khác nhau trong một khoá học nhất định hay với một nhóm sinh viên nhất định.

3 - XỬ LÝ CÁC CHỦ ĐỀ NHẠY CẢM

Giảng viên ngay từ đầu thừa nhận một chủ đề nào đó là nhạy cảm và giải thích tại sao cần phải đưa nó vào chương trình học. Ngoài ra, giảng viên nêu rõ cách nhìn nhận của mình về vấn đề và so sánh quan điểm đó với những cách tiếp

giảng viên nói trước với sinh viên về nội dung của bộ phim, giải thích tại sao bộ phim được đưa vào chương trình học, và tạo cơ hội cho sinh viên trao đổi cảm nghĩ của mình về bộ phim đó.

4 - TẤT CẢ VÌ SỰ PHÁT TRIỂN CỦA SINH VIÊN

Trách nhiệm bao trùm của giảng viên là góp phần vào sự phát triển trí tuệ của sinh viên, ít nhất là trong lĩnh vực chuyên môn của mình, và tránh những việc như lợi dụng và phân biệt đối xử làm ảnh hưởng đến sự phát triển của người học.

Trách nhiệm cơ bản nhất của giảng viên là thiết kế việc giảng dạy làm sao để thúc đẩy việc học, khuyến khích khả năng tự quyết và tư duy độc lập ở sinh viên, đối xử với sinh viên bằng sự tôn trọng và đề cao phẩm giá, tránh các hành động làm ảnh hưởng đến sự phát triển của sinh viên. Việc thiếu trách nhiệm đối với sự phát triển của sinh viên thể hiện trong trường hợp giảng viên lên lớp mà không chuẩn bị đầy đủ, không thiết kế được cách giảng dạy hiệu quả, buộc sinh viên phải chấp nhận một giá trị hay một quan điểm nào đó, hoặc không thảo luận về các cách diễn giải lí thuyết khác nhau.

Ví dụ, điều này có thể xảy ra khi một sinh viên kém yêu cầu viết thư giới thiệu để theo học ở cấp cao hơn, hay khi một sinh viên có khiếm khuyết về khả năng học tập đề nghị xin được giúp đỡ mà việc này lại đòi hỏi phải điều chỉnh những tiêu chuẩn cho điểm hay điều kiện tốt nghiệp thông thường. Giảng viên lúc đó phải cân nhắc tất cả những trách nhiệm mâu thuẫn nhau, có thể tham khảo ý kiến các cá nhân khác để đưa ra một quyết định hợp lí.

5 - XỬ LÝ MỐI QUAN HỆ VỚI SINH VIÊN

Giảm tối đa xung đột lợi ích, giảng viên tránh có những mối quan hệ kép (dual-role relationships) với sinh viên vốn có thể ảnh hưởng đến sự phát triển của sinh viên hoặc dẫn tới việc giảng viên thật sự thiên vị hay bị cho là thiên vị sinh viên.

Trách nhiệm của giảng viên là giữ những mối quan hệ của mình với sinh viên tập trung vào các mục đích sự phạm và yêu

phương pháp giảng dạy hiệu quả, tạo cơ hội cho sinh viên thực hành và đưa ra ý kiến phản hồi, quan tâm đến sự đa dạng trong thành phần sinh viên. Nếu việc nắm vững một kĩ năng nhất định (ví dụ, phân tích phê phán, thiết kế các thí nghiệm) là một trong số các mục tiêu của khoá học và sẽ được xem xét trong đánh giá và cho điểm sinh viên, thì giảng viên tạo đầy đủ cơ hội cho sinh viên thực hành và nhận ý kiến phản hồi về kĩ năng này trong quá trình học. Nếu các sinh viên hay nhóm sinh viên có những kiểu học khác nhau thì giảng viên phải nắm rõ được những điểm khác nhau này và nếu có thể thì thay đổi kiểu dạy của mình cho phù hợp. Để duy trì năng lực sự phạm, giảng viên phải tích cực cập nhật các phương pháp giảng dạy nhằm giúp sinh viên học các kiến

cận hay cách lí giải khác, từ đó giúp sinh viên hiểu tính phức tạp của vấn đề và những khó khăn trong việc đạt tới một kết luận "khách quan" duy nhất. Để tạo một môi trường cởi mở và an toàn cho thảo luận trong lớp, giảng viên mời tất cả sinh viên nêu quan điểm của mình về vấn đề này, nêu ra các quy định nền tảng để thảo luận, tôn trọng sinh viên thậm chí cả khi cần phải bày tỏ ý kiến bất đồng và khuyến khích các sinh viên tôn trọng nhau.

Một ví dụ về chủ đề nhạy cảm là trường hợp một bộ phim có chiếu các cảnh lạm dụng trẻ em trong một lớp tâm lí học phát triển mà không báo trước. Nếu một bộ phim như vậy có giá trị sự phạm, thì sự bức bối và khó chịu của sinh viên có thể được giảm đến mức tối thiểu nếu

cầu về mặt học thuật. Các mối quan hệ kép có thể gây rắc rối khác bao gồm: chấp nhận vai trò giảng dạy (hay chấm điểm) cho một người trong gia đình gần gũi, bạn thân, khách hàng, bệnh nhân, hay đối tác trong công việc; thân mật thái quá đối với sinh viên hay nhóm sinh viên bên ngoài lớp học; cho sinh viên mượn tiền hay vay tiền từ sinh viên; tặng quà hay nhận quà; yêu cầu sinh viên tham gia vào một phong trào chính trị mà giảng viên này ủng hộ. Ngay cả khi giảng viên tin rằng mình giữ được sự công tâm trong những tình huống như trên, việc các sinh viên khác cho rằng có sự thiên vị cũng đã tai hại về mặt giáo dục. Nếu giảng viên thật sự có mối quan hệ kép với sinh viên, ngay cả khi đã cố gắng không để điều đó xảy ra, thì giảng viên đó phải có trách nhiệm thông báo với người giám sát càng sớm càng tốt để sắp xếp người khác hướng dẫn hoặc đánh giá kết quả học tập cho sinh viên này.

6 - BẢO MẬT

Điểm số, phiếu điểm danh và các trao đổi cá nhân được xem là những thông tin mật, và chỉ được công bố nếu có sự đồng ý của sinh viên, hoặc vì những mục đích học thuật chính đáng, hay nếu có các cơ sở hợp lý để tin rằng việc công khai những thông tin đó sẽ có ích cho sinh viên hay sẽ ngăn được mối nguy hại đối với người khác.

Nguyên tắc này nghĩa là sinh viên có

quyền hưởng mức độ bảo mật trong mối quan hệ với giảng viên ngang với mức bảo mật trong quan hệ luật sư - khách hàng hay bác sĩ - bệnh nhân. Vi phạm nguyên tắc bảo mật trong quan hệ giảng viên - sinh viên có thể làm sinh viên mất lòng tin ở giảng viên và giảm động lực học tập. Bất kỳ quy định hay chính sách nào được áp dụng liên quan đến việc bảo mật các thông tin của sinh viên đều phải được công bố đầy đủ cho sinh viên từ đầu học kỳ.

7 - TÔN TRỌNG ĐỒNG NGHIỆP

Trong những tương tác giữa đồng nghiệp với nhau liên quan đến việc giảng dạy, mối quan tâm bao trùm là sự phát triển của sinh viên. Nếu có thể thì những bất đồng giữa đồng nghiệp với nhau liên quan đến việc giảng dạy nên được giải quyết riêng và không để ảnh hưởng đến sự phát triển của sinh viên. Nếu giảng viên nghi ngờ đồng nghiệp của mình không đủ năng lực hay vi phạm đạo đức giảng dạy thì người này có trách nhiệm tìm hiểu vấn đề này một cách thấu đáo và tham khảo ý kiến riêng với đồng nghiệp đó trước khi có bất cứ hành động nào khác.

Cẩn tránh biểu hiện cụ thể của việc không tôn trọng đồng nghiệp là khi trong lớp học, giảng viên đưa ra những nhận xét không có lý do xác đáng nhằm hạ thấp năng lực của một giảng viên khác.

8 - ĐÁNH GIÁ SINH VIÊN

Cách thức đánh giá và các tiêu chuẩn cho điểm phải được thông tin rõ ràng đến sinh viên khi bắt đầu khoá học, và không được làm khác đi so với những điều đã thông báo, trừ những trường hợp đặc biệt. Những bài thi, bài luận, và bài tập của sinh viên được cho điểm cẩn thận và công bằng thông qua một hệ thống chấm điểm hợp lý mà sinh viên có thể hiểu được. Bằng những phương tiện phù hợp với quy mô lớp học, giảng viên cung cấp cho sinh viên nhận xét chính xác và kịp thời về việc học của sinh viên một cách thường xuyên trong suốt khóa học, kèm theo giải thích về cách cho điểm và những gợi ý mang tính xây dựng về việc làm thế nào để sinh viên có thể học tốt hơn. Tương tự, giảng viên cần giữ sự công tâm và khách quan khi viết thư giới thiệu sinh viên.

9 - TÔN TRỌNG NHÀ TRƯỜNG

Vì những lợi ích đối với sự phát triển của sinh viên, giảng viên đại học ý thức và tôn trọng các mục tiêu, chính sách và tiêu chuẩn giáo dục của cơ sở nơi mình giảng dạy.

Giảng viên chia sẻ trách nhiệm tập thể, cùng làm việc vì lợi ích của nhà trường nói chung, để cao những mục tiêu và tiêu chuẩn giáo dục của trường, tuân thủ những chính sách và quy định liên quan đến việc giáo dục sinh viên.

Không thực hiện nguyên tắc tôn trọng nhà trường thực hiện ở việc tham gia quá mức vào các công việc bên ngoài trường đại học mà gây xung đột với những trách nhiệm giảng dạy đại học; và không nhận thức được hoặc không tuân thủ những quy định của nhà trường về việc cung cấp đề cương khoá học, về sắp xếp lịch thi, hay về các hành vi học thuật sai trái.

TÔ ĐIỀU LAN (dịch)

